Број 143 У Новом Саду у недељу 30. јуна 1892 Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: за један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“ деоничарског друштва за издавање српских књига и новина у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

»Излазак« самосталаца из сабора.

У нашем сабору — све. Прво опструкција, па онда — ексодус. Но овај излазак самосталаца из сабора беше само на кратко време. Тек да и тога буде.

Ах, те верификације! Увек и увек долази самостална странка у ужасну раздраженост, чим је реч о верификацији. И увек би хтела да докаже, како је радикална странка — пристрасна.

А баш у питањима верификације радикална странка никад не гласа сложно. Не прави од тог питање политике, но питање правде. — И у четвртак се поцепала при гласању, те су радикали помогли, да продре предлог удружених самосталаца, либерала и клерикала са једним гласом.

Сутра-дан, у петак, имали су чланови радикалне странке у питању верификације мандата старо пазовачког среза два предлога. Предлог, што га је заступао др. Илијић и предлог што га је заступао др. Манојловић.

И опет она раздраженост међу самосталцима. Они се још увек и увек боје да не уђе још један радикал у сабор. То би самосталну странку удаљавало од могућности, да она буде „језичац на вази“, а ту су баш улогу наменули либерали самосталцима.

Још на почетку седнице видело се, како се самостална странка наоружала и шта јој је главно. На дневном реду беше извештај ревизионог одбора о прегледаним рачунима из године 1884—1889. Но устао беше Васа Муачевић да то осујети. Прво верификација, па онда друго. Но председник је опоменуо Муачевића, да је сабор већ решио, да чим ревизиони одбор поднесе прегледање рачуна из неколико година, да то има доћи преко реда, као прешно на дневни ред.

Извештај ревизионог одбора брзо би готов и поче расправа о верификацији. Читали су се изборни записници Петровића и Бороте, либерала, па изборни записници Сандића и Јеремића. И читала се два протеста у целости. И поднела се три предлога и говорило је пуно говорника.

Тада је пријавио посланик Милин са друговима предлог, да се дебата прекине на основу §. 25. пословника. У тај мах је требао да говори Васа Муачевић. Председник износи предлог, да је ствар довољно исцрпљена и да се расправа прекине. И хоће да се о тој ствари гласа.

Но самостална странка надиже буру, не може да се дође до речи и кад види да је у великој мањини, излази из сборнице напоље. С њом излазе либерали и неки од клерикала

Она скривена опструкција изби одједном на видело као клин из вреће. Радикална странка поче да таште. Живели! Сад смо бар на чисто...

После подне се вратише самосталци уз ограду. По њиховом је повређен §. 25. пословника. Они су осујетили лармом расправљање, па онда изласком све друго.

После подне је и опет показала самостална странка праву намеру. Кад је дошло да се бира истражна комисија, др. Михајловић је предложио тројицу: једног радикала, једног самосталца и једног клерикала владиновца.

Васа Муачевић устаје и затражи, нека се остави самосталној странци, да она именује самосталца, који да уђе у истражну комисију. А тај да буде Прибићевић.

Самосталци су, по свој прилици мислили, да ће радикали то одбити. Но радикали прихватише и Прибићевића с највећом готовошћу. И изабраше га. Но тада је опет Прибићевић изјавио да се не прима. Ни он, нити ико из самосталне странке.

Ето, тако се саборише! Ето, тако се понашају радикални савезници!

Но добро је изјавио др. Красојевић у сборници, да ће се сабор овај морати послужити још често са §. 25. пословника, ако хоће да доврши сав свој рад.

Има да се претресе буџет, па многи предлози који су због велике важности упућени одборима, па онда преглед рачуна, па и напослетку представка. А сабор има још свега 6 дана времена Он мора да ради брзо и да се клони сувишних дебата.

Ми се надамо да ће радикалној странци испасти за руком да својим мудрим и енергичним радом учини, да сабор посвршава све послове и дочека успешан крај!

А док овај дух буде владао међу самосталцима и док их буде водио Васа Муачевић, коме више вреди Вучетић, него радикали целог света, дотле о савезништву између радикала и самосталаца не може бити говора.

Други извештај ревизионог одбора

о прегледаним рачунима срп. народних црквених фондона за год. 1884.—1889.*)

Славни Саборе!

Част је ревизионом одбору саборском поднети следећи извештај, који обухвата периоду од г. 1884. до закључно г. 1889 Пре свега се мора приметити, да за преглед предложене књиге не смеју се ни крстити тим именом, јер су исте кроз несавесно вођење; брисано је и исправљано је кроз више година; уваћано је без реда и без обзира на године; поједине конте дужника нису закључиване концем године, што прегледање књига јако отежава. Осим тих неправилности имаде по књигама прилепљених папирића од познијих година, на којима су без реда уплате спроваћане.

У овако вођеним књигама нашао је ревизиони одбор ово:

Књиге хипотекарних зајмова показују, да већина конти дужника није закључена од г. 1875. до г. 1890. па је према томе са свим природно, да се морале увући погрешке.

Заостале камате од приватних обвезница нису уведене ни у извештају нити у инвентару, а узрок је томе, као што је напред речено, што конте дужника нису закључиване. Али пошто ови заостаци износе више стотина хиљада форината, тадањи Саборски Одбор, који је био одговоран за тачно руковање фондова и заклада, није смео равнодушан бити, да се са овако занемареним књиговодством, односно руковањем са каматама, надзор отежава и штета фондовима наноси. Да је књиговодство могло бити занемарено, повода томе давао је сам дотични Саборски Одбор јер није одмах по свршетку сваке године прегледао рачуне, него је тек после 2 године бирао ревизиони одбор за прегледање фондовских рачуна, који је опет после 2 и више година рачуне прегледао и извештај о томе поднео, те су рачуни после 4—5 година прегледани. Ови су прегледи иначе савесно вршени. Немаром Саборских Одбора и нехатношћу књиговодства нису манастири Бешеново, Вел. Ремета, Јазак Крушедол, Раковац, Хопово и Шишатовац за примљени зајам уплаћивали камате, тако, да су редовне камате нарастиле на 28.098 фор. 25 новч. а затезне камате на 21.231 фор. 68 н. свега 49.329 ф. 93 нов. Прошли Саборски Одбор је одлуком својом од 26 XII. 1894. бр. 4803/1473 ex 1894. г. решио, да се те камате као застареле бришу. С тога се предлаже, да Славни Сабор укине ову одлуку Саборског Одбора, и да се нареди наплата горње камате у своти од 49.329 фор. 93 новч. од поменутих манастира.

Књига залишних парохијских сесија такођер је вођена испод сваке критике, јер осим што конте сесија нису у опште закључене од 1869. до 1890. г. спроваћано је у исте без икаквог реда.

На стр. 193. старе књ. зал. сесија у Српској Чоки. Заостатак закупнине до 31. XII. 1889. изнаша 420 ф. 53. н.

Приликом тражења списа, да се пронађе, од куд овај последњи заостатак, нашло се у записнику Саборског Одбора од 14—18 26—13. XII. 1899. да је Његова Светост преузвишени г. Георгије Бранковић установио 1885. године као бивши епископ темишварски „епархијски фонд“. Тај фонд имао је да прирашћује од добровољних прилога и од прилога упражњених парохијских сесија. Кад је Његова Светост 1890. изабран за митрополита-патријарха, сачинио је сам својеручно дана 8. (20.) X. 1890. рачуне епархијског фонда за време од 1885. г. до 1890. год. за које је време њиме као епископ темишварски руковао. Стање епархијског фонда изнашало је тада 14 192 ф. 38 новчића. Његова Светост послала је накнадно 1893. г. за српско-чоканску сесију своту од 296 форината.

Високопреосвећени госп. Никанор Поповић, епископ темишварски прегледао је рачуне епархијског фонда и пронашао је, да је за разне парохијске сесије г. 1884., 1885. и 1886. мање унесено у епархијски фонд са 1535 ф. 37 н. о чему је известио Његову Светост као бившег руководитеља истог фонда, који је дана 4. IV. 1896. подставком 62 дневника уплатио накнадно своту од 1535 ф 37 н. без камате, а то је после шест година од дана предаје рачуна, дакле ту је оштећен фонд са каматом од дана уплате до дана уноса исте своте.

Сваки, коме се повери руковање са туђим новцем, дужан је примање и издавање одмах спровести и како мало већу готовину скупи, исту плодоносно уложити. Епархијски фонд морао се засебно водити, те приликом прегледања благајне и сравњивања готовине са дневником примања и издавања и приликом предаје епархијског фонда, морао се показати вишак у благајни, који би се по пропису имао у примање ставити, док се погрешка не нађе.

По књизи свију залишних парохијских сесија — као што се овде под ·/. приложеном исказу може видити — износи укупни заостатак закупнине до 31/12. 1889. преко сто хиљада форината.

Верозаконски принос прописан је по новијој књизи од 1890. год., накнадно за време од 1869. г. до 1890. г. т. ј. 22 године. Кад се пропис обави за 22 године унатраг, онда се може мислити, какав неред мора бити код побирања истог приноса.

Осим тога част је овом одбору поднети извештај о надпрегледању интеркаларног рачуна од 8. дец. 1888. до 1. маја 1890. г. По извештају даљског властелинства без књиге и докумената од 1. (13.) јануара 1892. виде се грдне неправилности са руковањем истог интеркалара, које рђаву сенку бацају на све позване факторе, којима је после смрти патријарха Германа Анђелића руковање интеркалара у део па-

---

*) Доносимо овај извештај само у најглавнијим деловима његовим. Пр. уредн.

ло. По истом извештају ушло је од продате хране 69.691 фор. 52 нов. По извештају саборског одбора бр. СО. 977/310 ех 1896. имала би Његова Светост у корист интеркалара да надокнади 4853 фор. 82 н., што се пак из интеркаларних рачуна не види да је надокнађено. Даље, по истом извештају имао би да накнади Мих. Стефановић, бивши економ 595 ф. 74 н., а пок. епископ Василијан Петровић као тадањи администратор патријаршије 15.991 ф. 19 н. Према томе оштећен би интеркалар био од напред поменутих са 21.440 ф. 75 н. Вишак неистинити је пак исказан са 4939 фор.

У погледу мањка 4853 ф. 82 н које тереги Његову Светост, доставио је саборски одбор под СО. 977/310 ех 1896. своју одлуку Његовој Светости 21. фер. (4. марта) 1896. на евентуално разјашњење. Кад се по овој ствари даље испитивало, видило се, да је Његова Светост благоизволела ту своту 9 година по пријему, а три године по уручењу одлуке саборског одбора донекле попунити и то 24. априла 1899. у износу од 4385 ф. 17 новч. Остало би 468 ф. 65 н., још и сада ненадокнађено, те је интеркалар према томе оштећен осим горње своте још и са каматом. Што се тиче самих „докумената“ у овом рачуну, које је пок. епископ Василијан водио, мора се казати, да ниједан своје законске форме нема, да је пок. епископ Василијан на цедуљицама и квитама без биљега подизао и исплаћивао знатне своте од 5 до 16 000 форинти

Саборски Одбор је решењем својим од 1./13. V. 1890. СО. 2069/789 ех 1890. одобрио Његовој Светости 2000 ф. за набавку 4 парадна коња, а међутим наредио је истим решењем, да Његова Светост има продати на јавној дражби 4 коња примљена из интеркалара, и своту за те коње унети у благајну срп. нар. црквн. фондова и заклада. Његова Светост је по гласу инвентара митрополије карловачке тек., 1899. дакле после 9 година унела суму од 400 фор. у фондовску благајну, али без интереса.

Овим је завршен извештај од г. 1884. а закључно г. 1889. Од поменуте године води се код срп. народ. црквн. фондова и заклада двоструко књиговодство, те ће и надпрегледање рачуна ићи брже. Овај одбор се нада, да ће за најкраће време надпрегледати и остале године и поднети свој извештај, када ће рећи своју завршну реч. Овде само још напомињемо, да своте верозаконског приноса из сомборског протопопијата, о којима је у I. извештају било речи до г. 1883. нису још у овим прегледаним годинама ни у колико измирене.

Умољава се Славни Сабор, да овај извештај за сада узме на знање.

Карловци, 11. јула 1902. год.

Ревизиони одбор.

Срем. Карловци 29. јуна.

Конзеквенција самосталаца. Познато је, да се радикална странка држала свог начела неумитно и да је у том држање самосталне странке није могло помести. Па и кад је самостална странка одбила да уђе у саборски одбор, радикална странка бирала је по једног члана самосталне странке у школски а и у митрополитски савет. Самостална странка је примила те изборе. Но као што чујемо, хоће сада да буде конзеквентна. И пошто је јуче одбила да уђе у истражну комисију хоће сад да се њени чланови захвале на местима у школском и митрополитском савету. То веле, иште од њих конзеквенција. — Радикалној странци је и то право. Она ће и даље по дужности својој бирати и чланове других странака у одборе, а понуђен као и чашћен.

Српски народни црквени сабор.

Саборска седница 28. јунија (10. јула) 1902.

На јучерањој саборској седници, прочитан је пре свега други извештај о натпрегледању рачуна за годину 1884. до закључно 1889. Председник ревизионог одбора др. Стева Јовановић пропратио је тај извештај говором, који је цртао ужасно стање, које владаше у оно време код фондова. Ондашњи саборски одбор, који је све то трпео и гледао (на крмилу у саборском одбору беху др. Вучетић и другови) има грдан грех према народу на души својој. Др. Јовановић споменуо је и о проневерама, грабежи, у којој учествоваху на жалост и митроносне главе.

Гробна тишина владаше у сабору док је говорио др. Јовановић, а гробна тишина док се читао извештај ревизионог одбора. (Доносимо тај извештај у главноме у овом броју „Заставе“.) И кад би свршен не узе за дуже време нико реч . . . И тај ће се извештај већ по ранијем решењу сабора штампати, те ће доћи на дневни ред, кад сви рачуни буду прегледани.

Код верификације, дошло је и опет из међу радикалне и самосталне странке до сукоба. Самостална странка изашла је чак из сабора, кад је дошло до гласања, јер је хтела да се даље расправља, а радикална странка предложила беше крај дебати.

После подне се вратише самосталци у сабор, те су поднели протест Но сабор је узео на знање изјаву дра Красојевића са великом већином.

Ујутру је јавио био кр. повереник председништву, да ће доћи у сабор и прочитати поруку Њег. Величанства сабору. Но то је изостало и председник је известио сабор да ће то бити у среду.

За тим је расправљан буџет. Истражна комисија саборска, отпутовала је у Сомбор, где мисли спровести истрагу о ваљаности сомборских мандата на Петров-дан и идуће недеље. Ниже доносимо извештај седнице.

* * *

Др. Ђорђе Красојевић: Отварам седницу и позивам перовођу да прочита записник од прошле седнице.

Воркапић бележник чита записник.

Др. Ђорђе Красојевић: Има ли ко шта да примети на записник.

Божидар Поповић: Примећујем да је сабор већ решио да при поименичном гласању имају у записник уђи имена посланика који су гласали.

Др. Милетић, Ћосић, Ристић и Стојшић подносе молбе које се упућују петицијоном одбору. За тим се читају поднесци, који су стигли на сабор и који се такође упућују петицијоном одбору.

Др. Красојевић: На дневном је реду извештај ревизионог одбора.

Васа Муачевић: На предлог др. Рокнића јуче је решено да се обави верификација посланика, који су накнадно изабрати, па се чудим да се то не чини, него се узима други дневни ред.

Др. Красојевић: Питање овога извештаја зато је метуто на дневни ред што је сабор већ решио, да се ови извештаји као прешни и пре свега другог стављају на дневни ред, чим буду готови. Кад се то обави прећи ће се даље на верификацију накнадно изабратих посланика.

В. Муачевић узима на знање подпредседников одговор, али се чуди: зашто је јуче прво расправљано питање мандата сомборскога кад је ваљало ићи оним редом, којим су ишли и избори, те је требало прво расправити старо-пазовачки мандат.

Др. Ст. Јовановић председник ревизионог одбора извештава сабор о прегледању рачуна од год. 1884.—1889. и вели:

Славни саборе! Част ми је у име ревизионог одбора у овом предмету следеће приметити. У колико је овај извештај опширнији са обзиром на већи број рачунских година и обилатије податке, у толико је слика немара и некоректности јаснија. Књиговодство не може се назвати тим именом. Јер кориговање у назад; умећање листића и појединих уских парчади, што не спадају на дотичну страну, заслужује друго име. Што се тиче руковања нар. црквн. добрима, оно је по себи самовољно расипање и намерно отуђивање. Јер како би се могле назвати мање и веће неисказане своте? У том жалосном послу играла су улогу и поједина тела, као црквене опћине и манастирска братства. Но имали су удела и поједине проте, па и неки митроносци. Сви су они сматрали народна црквена добра као природан извор својих приватних прихода — Поједине автономне власти пак, нарочито дотични саборски одбори као врховни контролни органи, вршили су лабаво, управо нису вршили никако своју дужност, прелазећи преко великих и замашних свота олако. Те попуштајући где не треба, потпомагали су и стварали посредно данашње прилике. — (Вичу: Илија Вучетић и другови!)

Извештај се узима на знање и штампаће се, па ће се онда посланицима поделити.

Др. Красојевић: На дневноме реду је верификација накнадно изабратих посланика.

Др. Миладиновић: Предлажем да се прво обави верификација среза сомборског, а после да се пређе на верификацију мандата старо-пазовачког. (Прима се.)

Др. Б. Илијић: Главна неправилност код овога избора је у самом избору изборника. За тим долази друга неправилност, а то је мешање пол. власти у избор, па је ту била и војска. Да би се ствар расчистила предлаже истрагу. (Прима се.)

Др. Бранко Илијић. На реду је избор старо-пазовачки. Отуда су дошла четири мандата, и то два свештеничка и два световна, те се ето почело што је већ било.

Др. М Бабић предлажем да се сва четири пусте у сабор да могу подићи реч у своју обрану.

Др. Ђорђе Красојевић: По закључку самога сабора то не може бити.

Васа Маучевић: То је нужно да се и они могу бранити.

Михајило Медаковић је противан томе јер вели њима је у сабору одузето право гласа до коначнога верификовања.

Др. Радивојевић Вачић: Ова ономалија при избору била је с тога што су била два изборна одбора. С тога треба прво констатовати, која је изборна комисија правилна а која неправилна, те онда оне посланике пустити у сабор, којима је правилна комисија издала мандате.

Др. Мандић: Прихваћам предлог дра М. Бабића да се пусте у сабор сва четири посланика.

Др. Ђорђе Красојевић: Као председник свога висока тела не могу допустити да овде седе 77 посланика. Ствар мора свакако решити сам сабор.

Прибићевић: Прихваћам предлог М. Медаковића.

Др. Михајловић: Ја сам био за то да се пусте ти посланици у сабор. Но сада више нисам тога мишљења, јер сам се уверио, да у записнику пише: Сабор суспендује право свој четворици до коначне верификације, него сам за то, да им се право гласа одузме до коначне верификације.

Др. Илијић: Приликом избора конституисао се привремени изборни одбор под председништвом Максима Живковића као најстаријега члана, и најмлађега члана Г. Тешића као перовођа. По томе се изборници немогоше споразумети. Из записника ове комисије непознаје се која је комисија правилна. Пред једном изборном комисијом изабрани су Сандић и Јеремић са 116 гласова, а пред другом су изабрати Петровић и Борота са 110. Гласање је било тајно, но да би се чистина ухватила у име верификационог одбора предлаже истрагу.

Др. В. Манојловић: Не примам предлог верификационог одбора. Треба констатовати, који је изборни одбор правилан. Прво је изабран један одбор, коме су хтели приступити изборници, који су изабрали други изборни одбор али су тражили, да се гласање почне изнова, ма да је било гласање код петнаесте опћине. Предлажем, да се мандати Петровића и Бороте униште а против Сандићева и Јеремићева избора, да се поведе истрага.

Др. Славко Милетић: Предлажем, да се прочитају изборни записници обе комисије као и протест. (Прима се.)

Др. Б. Илијић чита прво изборни записник изборне комисије, пред којом су изабрати Сандић и Јеремић, за тим чита записник друге комисије, пред којом су изабрати Петровић и Борота.

Воркапић, бележник, чита протест против избора Сандића и Јеремића.

Соларић, бележник, чита други протест против тих избора.

Др. Ђорђе Красојевић: Одгађам седницу на $^1/_4$ часа.

После одмора.

Др. Мандић: Верификациони одбор предлаже истрагу, на што је и сам пристао, но сад је другога мишљења. У Старој Пазови радила су два изборна одбора, што је протузаконито. Друга је протузаконитост то, што су тајно гласање тражили њих 18. Даље није јасно констатовано, да су Сандић и Јеремић добили 116 гласова. Осим тога су гласали и такви, који нису веродојницама право доказали. У осталом, сабор је већ решио, да се не припусте у сабор посланици из оних срезова, у којима се изаберу по два посланика. По моме мишљењу је правоваљана комисија, пред којом су изабрати Петровић и Борота, па предлажем, да се они припусте у сабор.

Др. Михајловић: Др. Мандић држи, да је некоректност, што је дато тајно гласање, које су тражили њих 18 изборника, те би та некоректност требала да повуче уништење избора. Из записника се види, да нико није био против тајног гласања, нити је ко протестовао. Погрешка је до перовође, који није увео све оне, који су тражили тајно гласање. Овде се мора поступати аналогно са Свиларевим случајем и избором, где је такође било две изборне комисије. Том је приликом сабор решио, да легална већина има више права него нелегална већина. Као што се види, комисија пред којом су били изабрати Сандић и Јеремић, изабрата је правилно, а то се види и отуда, што су јој хтели да приступе и други бирачи. Стога би био тога мишљења, да се избор Сандића и Јеремића верификују, али како завршетак избора није чисто изведен, јер није записник одмах потписан, то прихваћа предлог дра Владислава Манојловића.

Др. М. Ђорђевић: Говорићу о томе, која је комисија легална, но држим, да је сам сабор крив, што је поново дошло дотле, да је било две изборне комисије, јер да је одмах уништио такве мандате, то се не би опетовало.

Др. Радивојевић-Вачић: Хоћу да изнесем слику тога избора, јер сам и сам био на лицу места. Избор је био заказан за 9 часова, изборници су пре тога долазили у порту где је био сто за изборну комисију. Кад је дошло до тога да се бира ко-

мисија, дигла се велика галама која је трајала $^3/_4$ часа, те онда не стоји то, да је избор отпочео у 9 часова као што се у протесту каже. Стога се свакако мора установити која је комисија легална, те да се констатује и легалност мандата. По моме мишљењу легална је комисија која се пре конституисала и којој су се нудили и други да гласају, па с тога сам за предлог др. Михајловића.

Бележник позива В. Муачевића.

Др. Красојевић: не могу да дозволим реч, на основу поднесеног предлога јер је ствар потпуно исцрпљена.

В. Муачевић хоћу да у овој ствари говорим.

Др. Красојевић даље се не може говорити јер ће сабор имати да реши. Жели ли сабор да се прекине дебата.

Б. Муачевић. То је терор нама се неда говорити. (Вика: ви тероришете таким понашањем. Настаје метеж и самостална странка изилази из сабора, и с њим изилази и бележник Соларић.)

Др. Красојевић. Позивам перовођу Соларића да заузме своје место или нека повуче конзеквенције.

М. Медаковић: Соларић је члан самосталне странке.

Др. Красојевић позивам Николу Петровића да се уклони из дворане јер ћу га иначе морати дати уклонити.

Др. Б. Илијић: Као референт верификационог одбора прихваћам предлог дра Манојловића.

Др. Красојевић: Позивам сл. сабор да приступи гласању за предлог дра Манојловића.

По свршеном гласању видило се да је за предлог гласало 34 посланика. Противу је мала мањина, Према томе председник проглашује мандате Петровића и Бороте за уништене а противу мандата Сандића и Јеремића да се спроведе истрага до коначне верификације.

Др. Красојавић: Затвара седницу и заказује другу за 4 часа по подне.

После подне.

Подпредседник др. Ђура Красојевић отворио је седницу у 4 часа и изјављује, да кр. комесар не може доћи у данашњу седницу, да учини саопштење, него ће доћи у среду.

После прочитаног записника изјављује Васа Муачевић, да у записнику није наведено, да је он хтео да говори, а подпредседник му није дао.

Светозар Прибићевић се ограђује у име самосталне странке, због повреде пословника, јер је председник самовласно прекинуо дебату, због чега је самостална странка напустила саборницу.

Председник изјављује, да је он поступио по пословнику. Достављен му је био писмен предлог на основу §. 25. пословника, да се дебата прекине и он је на основу тог захтева, морао да ускрати Васи Муачевићу да говори и да ту ствар износи пред сабор. Но господа посланици мањине су то прекинули и изашли из сабора.

Васа Муачевић изјављује, да он није чуо, да има посланички предлог којим се тражи, да се прекине дебата, иначе не би онако поступао. Он држи, да је председник самовласно поступио. (Сабор узима на знање одговор председника са 31 против 19 гласова.)

Прелази се на верификацију.

Др. Б Илијић, известилац, предлаже, да се изабере истражна комисија, која ће испитати правоваљаност избора у Старој Пазови.

Др. Михајловић предлаже, да и у овој комисији буду заступљене све странке. Предлаже: дра Радивојевића-Вачића, Мана Орловића и Пеку Јерковића.

Васа Муачевић тражи, да самостална странка сама изабере између себе члана те комисије. (После кратког договора са својим друговима, предлаже место Пека Јерковића — С. Прибићевића.) — Сабор усваја једногласно.

С. Прибићевић изјављује, у име самосталне странке, да ни он ни овај други члан самосталне странке неће учествовати у тој комисији, јер ни он ни други члан самосталне странке не зна, шта је сабор у пазовачкој ствари урадио, пошто није био у сабору. (Сабор узима ову изјаву на знање и не бира трећег члана у комисију.)

Др. Бранко Илијић извештава, да је др. Милош Ђорђевић, поднео свој велико-бечкеречки мандат и како нема никаква протеста, мандат је сам по себи исправан, то да сабор овај мандат оверови. (Оверовљава се.)

Прелази се на буџетску расправу.

Др. Радивојевић-Вачић чита ставке, које се односе на црквене и просветне прилике.

Др. Летић, предлаже да се још дода 400 круна на библиотеку, иначе жели, да сабор остави ову ставку in suspenso док синод не одреди може бити још какве захтеве односно црквенога буџета те да се и то усвоји.

(Прву половину овога предлога усваја сабор, а ако синод пронађе оправданих потреба њима ће задовољити саборски одбор.)

На предлог да се повисе приправничке стипендије предлаже епископ Лукијан да се то учини и са богословским стипендијама.

Сабор усваја ово у начелу, те даје права саборском одбору да у овоме питању прекорачи предрачун ако за то буде новаца.

Известилац др. Радивојевић-Вачић предлаже да се код Николе Вукичевића бришу два особна квинквенала за „особите“ заслуге јер нико не може имати више од пет квинквинала. Кад неко наврши пет квинквенала онда иде у заслужени мир шести и седми квинквинал не може се ничим оправдати. (Прима се).

Мита Ђорђевић предлаже, да се код виших девојачких школа у Новом Саду и Панчеву бришу места суплента, јер така места не познаје наша школска уредба, него да бирају четири настав ичка места и да се даде станарина и онима, који су до сада вођени као супленти, пошто имају сви прописану квалификацију.

Код ставке Текелијине стипендије уврштен је расход на предлог дра Миладиновића место 4800 круна 2400 круна јер нема в ће потребе.

Код ставке припомоћ српским вероисповедним школама предлаже референт да се повиси ова свота. После говора Евгена Думче, епископа Лукијана, Чамприга, Љубојевића, Клицина, дра Михајловића и дра Илијћа решено је, да се уврсти у прорачун 20.000 круна као припомоћ свима школама а да се не наглашава нарочито колико за коју епархију.

Приликом ове дебате изражавали су неки страховање да неће бити оволико прихода, јер манастири и ове године неће унети у фондове прорачунену своту. Нарочито је народни тајник изјавио отворено: Колико ја познајем наше манастире и калуђере, истину вам кажем, да ни овај саборски одбор од њих неће моћи утерати што је прорачунено Други су изјављивали да је наступило друго време, те да се те своте морају истерати не сме се никако догодити, да су наши манастири пусто масло.

Председник затвара седницу у 7 часова и заказује идућу за 9 часова пре подне у понедељак.

Политички преглед.

Аусто-угарска штампа и „бугарска краљевина“. „Нова Слободна Преса“, а по њојзи и други некоји бечки и пештански листови пишу, како некоје бугарске величине непрестано лупају главу о томе да Бугарску прогласе краљевином. Наравно да их у томе највише храбри војни савез, који је склопљен између Бугарске и Русије. И „Нова Слободна Преса“ вели, да би Аустро-Угарска требала на то тиме да одговори, што би анексирала Босну и Херцеговину. По себи се разуме да се већина бечких и будимпештанских листова слаже у томе са „Нов. Сл. Пресом“. Осврћу се даље на Русију и веле, да Русија иде за тим, да створи једну од себе зависну краљевину Бугарску, која ће јој увек бити оруђе, а не независну краљевину Бугарску, која би себе управљала по свом самосталном мнењу и правцу. Но при свем том неверују да ће Русија пожурити, да испуни ову жељу бугарског краља.

Поравнање. У Бечу се саветују аустријски и угарски министри о поравнању. Прво су се састали Сел и Кербер и саветовали су се од 10 сахата пре подне до 1 сахата после подне. Истог дана после подне од 3—7 сахата било је заједничко саветовање министарско. Опште је мишљење да ће ова саветовања сада уродити плодом и да ће доћи до споразума. Сложили су се већ у томе да се предузме треће читање о новој аутономној царинској тарифи. Има само да се среде још некоја питања о економском поравнању, и онда је споразум постигнут. Последња заједничка министарска конференција под председништвом круне, довела је до поновног саветовања па и до споразума. Много је и дуго требало да се овај споразум скрпи, но и то ће бити само привремено, па ће питање о поравнању изазвати опет нове трзавице и нове тешкоће. По новијим вестима коначно решење у питању поравнања извршиће се тек у Ишлу под председништвом круне. Још се тврди, како обе владе хоће да се питање о поравнању реши сада на 10 година, те бар за 10 година не би онда било трзавица и судара због овог питања. Не износе се још услови под којима је постигнут овај садањи споразум у поравнању. Ми ћемо причекати да се изнесу ови услови, па ћемо се онда вратити на ову ствар.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Са 1. јулом 1902. ступа „Застава“ у трећу **овогодишњу четврт, а излазиће** као и до сада **6 пута недељно,** а то је сваки дан осим понедељника и дана после празника.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. На сваки начин, имаћемо пред очима народне интересе. У послу око издавања овога листа, могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да њихова сарадња буде још обилатија и да нам стеку нове претплатнике.

Обраћамо нарочито пажњу на **„Заставине“ народне бројеве од петка.** Ти бројеви се удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 4 круне годишње а на три месеца 1 круна.

Иначе је цена „Застави“: 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, а 2 круне и 40 потура на један месец.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе лист се ником **несме** давати на вересију.

У Новом Саду, 13. јуна 1902.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Вести из места и са стране.

Са сабора. За данас су позвати сви одбори да се лате посла и да посвршују што има још да се сврши како би се и даље могле наставити седнице пре и после подне као што пуну недељу дана теку. Прва седница ће се држати у понедељак и продужиће се расправа о буџету. Ревизиони одбор има пуне руке посла, јер је пред њима нагомилан материјал из више година.

Покрет за манастир Ходош. У самоме Араду и око Арада опажа се нов покрет за манастир Ходош који је допао Румунима у руке као што је то познато. Српски родољ би хоће сада озбиљно да настоје око тога, да се ова задужбина поврати. Народ хоће тим не само да се та задужбина поврати, него и да се друге задужбине очувају на које Румуни такођер погледају. Сабор ће у томе погледу учинити што треба и то нека умири Србе родољубе.

Афера др. Љубомира Павловића. У јучерањем броју донели смо у најкраћем, да је код кикиндског суда преслушан др. Љуба Павловић, она злостављена деца и некоји сведоци. Донећемо сада у најкраћем по мађарск м листовима; како је истрага текла. Преслушани су прво кондуктери Јосиф Гемери, Михајло Винце и Кристијан Валкаји. Они нису видели да је ко децу злоставио. Сазнали су то од злостављене деце, која су им се тужила. Гемери је онда отишао у купе, који су му деца показала и по карти се уверио, да има посла са послаником др. Љубом Павловићем. Злостављени дечак Матија Поза изнео је, како су њи петнаесторица путовали кући. Како су певали „Созат“ и „Химну“. Он и Хирш певали су и на перону, кад је ступио пред њи из рестаурације првог реда др. Павловић и рекао: Зар баш то морате да певате? Немачки незнате да певате? Не! одговорише они. Па ни српски? Не. Још је родољубиво мало Швапче Хирш, додао, како је већ давно заборавио немачки језик. И Љуба Павловић рече тада: Но онда гледајте, сећајте се, да сте се самном сусрели. Деца нису смела ни да плачу, већ су ћутала. Само су се кондуктеру тужили, но брзо су заборавили на цео догађај, па ни код куће нису о томе ништа причали. А кад их је судац запитао, да ли познају др. Љубу Павловића, да ли се добро сећају да је он био, деца су одговорила, да јесте и да се не буне. Преслушани су још пет дечака, деца чувара пруге. Они су видели догађај, брзо су побегли у купе и радовали су се, што и њих није тукао Павловић. Као сведок очевидац преслушана је и жена рештаратера Мора Хорвата. Рекла је како је стајала врло близу кад је др. Павловић за уши вукао децу и како се не буни, да је он то био. Тиме је истрага свршена. Др. Љуба Павловић је уложио призив, што је наређена коначна расправа. Оволико по мађарским листовима. Из овога се већ види, колико су биле претеране прве вести о овој афери. Упада нам у очи да о Севићу нема спомена, а то је свакако једна од најбитнијих ствари у овој целој афери.

Талијански народ приликом путовања њиховога краља у Петроград. Приликом краљевога пута у Русију решио је сенат да краља поздрави, Овај предлог министра примљен је уз бурно одобравање па ће се тако и одредити. По повратку краљ ће се у Инсбруку састати са нашим краљем Фрањом Јосифом I. по неким гласовима, али званично то се још не потврђује.

Из Потисја јављају: Као што је познато, још пре неколико година било је судара између газда и раденика због ниског риса т. ј. газде су тражили да рисари раде по врло ниску цену. Тада је тај сукоб био доста оштар, но после се мало ствар из-

равнала, јер су попустиле газде. Сада се пред жетву поново затежу жице ових одношаја. Добро би било да се ствар за рана изравна да не дође до пређашњих жалосних прилика. Треба живети, али и другоме дати да живи.

После закљученог мира између Енглеза и Бура. После закљученога мира изводи се оно што је тамо утврђено. Бивша бурска влада предала је заостатке архиве и предала је како се вели многе папире од велике важности. С тога је одређена једна комисија која има све то да преведе на енглески језик да се према томе чине нужнији расположаји.

Кардинал Шлаух. Кардинал Шлаух је у великом Вараду умро после кратког и тешког боловања. Овај црквени великодостојник је био врло образован и слободоуман. Као такови је много радио за науку и лепе вештине. Осим тога је многе хиљаде жртвовао за народ и његову просвету. Покојни кардинал је рођен 1824. год. а у години 1847. постао је свештеником па је после напредовао док напослетку 1893. год. није постао кардиналом. Био је одликован са орденом св. Стевана.

Крунисање краља енглеског. Крунисање краља енглескога Едварда било је одложено због његове болести, али како је краљ стално на путу опоравлења, то се држи да ће и крунисање скоро за тим бити обајављено. У ту циљ се чине и припреме, и сам акт ће се објавити својим путем и начином. Све ово непрестано држи народ на затегу, и у друштву је овладала нека грозничавост.

Брзојави „Застави.“

Стигли 29. јуна.

Цетиње. Заступник талијанског краља адмирал Де Либеро сад је стигао и свечано је поздрављен.

Цетиње По српском обичају са сватовима сада дође вереница књаза Мирка. — Дочек сјајан.

Цетиње. Дочекана бурним поздравима стигла је овамо вереница кнежевића Мирка. Силан је народ овде сакупљен. И свечани долазак Граховљана изазвао велико одушевљење. Они поздравише великог свог књаза предавши му богате дарове. Сутра примају високи младенци сјајне дарове руског цара, султана, талијанског краља, енглеског краља и председника француске републике Лубеа. Цела свечаност тече по народном обичају и то на нарочиту жељу вереникову.

Трговина

НОВИ САД 29. јуна 1902. године. Пшеница прве квалитете фор. 8·70 н. Пшеница средња фор. 8·50—60 н. Пшеница лакша роба фор. 8·30—40 н Напомица ф. 8·——— н. Јечам фор. 5·50—60 новч. Зоб фор. 6·60—80 нов. — Кукуруз у зрну фор 4·90—95 н.

Маст 62 фор. Сланина сува 62 фор. дебела на сена 60 фор. Све од 100 килограма.

Све од 1 килограма.

Свињи угојени тешки	38—39 нов.	живе
„ средњи . .	36—37 нов.	мере
„ лаки . . .	32—35 нов.	
Теоци .	25—28 нов. по клгр.	
Јагњци	5—14 по пару фор.	

Јавна захвала.

У име српске митровачке трговачке омладине овим изричем највећу благодарност п. т. приложеницима добровољног прилога при забави одржаној 3. јуна о. г. у корист оснивања свога фонда, и велим хиљадилисе овакови добротвори.

По 10 круна: Јован Мунћан творничар каруца Нови Сад.

По 6 круна: Франц Черих, ђока Митровица.

По 4 круна: ђока Давидовац, Н. Н. Мајзац, др. Александер пл Рокнић Станковић и Шљивовачки, Душан С. Јоваровић и друг. Никола Поповић, Петар Јеремић, Симон Кајзер.

По 3 круне: Мита Петровић, Илија Верховац, Лука Недокланац.

По 2 круне: Милутин Савић, Радивој Николајевић, Александар Искрић, Ђорђе Васић, Тоша Василић, Мирко Ћирић, др. Милош Мојић, др. Никола Вујић, Васа Настић, Ћира пл. Милекић, Н. Н. Буквић, Панте Стајића Син, Стева Црвенковић, Антон Ковач, Паја пл. Георгијевић, Давид Адлер, Н. Н. Левентал, Никола пл. Новић, Јован Секулић, Ђорђе Петровић, Никола Пинтур, Паја Искрић, Марко Мандриво, Лука Топаловић, Јован Пикл, Н. Н. Јанковић, Беч. Госпођа А. Лукшић.

По 1 круну 80 пот.: Милоје Новаковић.

По 1 круну 40 пот.: Пера Јовановић.

По 1 круну 30 пот.: Милутин Вражарић.

По 1 круну 28 пот.: Ђура Ненадић.

По 1 круну 20 пот.: Н. Н. Ковачевић.

По 1 круну: Ж. Мајсторичевић, Владимир Бојкић, Драгутим Ненадовић, Алберт Полак, Коста Табанац, Александар А. Мудрок, Живко Миловановић, Велимир Радак, госпођа Бранка удова Костић, Н. Н. Шлајфелд, Н. удова Хајклман, Јован Недокланац, Паја Ковачевић, Јован Метлаш, Н. Н. Ујфалоши, Христијан Хаур, Н. Н. Публи, ђока, Живановић, Јован Чулић, Александер Георговић, Крста Јовановић, Вј. Ковачевић, Н. Н. Најман, Н Н. Лешић, Александар Петровић, Хајнрих Реслер, Сава С. Крестоношић, Никола Борота, Михајло Вајс, Паја Томић, Лазар С. Мијић, Паја Чалић, Јаша Гамиршек Јулиус Пајер, Ђура Врцибрадић, Ш. Хајм, Јован Томић, Лазика Дамјановић, Живко Мајсторовић, Спаса Рајковић, Никола Радосављевић, Јован Т. Томић, Франц Струњаи, Паја Балубџић, Нандор Бек, госпођа Мара Балубџић, госпођа Милица пл. Милекић, госпођица Јозефина Бошњак, Н. Н. Кисолски, Н. Н.

По 80 потура: Мирко Блидовић, Јулиус Принер, Јован Адамовић, Исидор Вајс, Рудолф Бауман.

По 60 потура: Никола Кулић, Н. Н. Вуковић, Н. Н Макненић, госпођица Мицика Дернолц. Фишанг.

По 50 потура: Н. Н. Шимунић, госпођица Каролина Кузмановић.

По 40 потура: Госпођа Н. удова Прокић, Н. Н. Ружић, Драгутин Чидић, Вењко Станковић, Антон Ковачевић, Миливој Јовановић.

По 20 потура: ђока Бедручић.

Милан Официровић,
председник срп. трговачке омладине.

СТЕЧАЈ.

На **Аћанској** салашкој мешовитој школи расписује се овим стечај.

Плата је у готовом новцу 600 круна, за школски огрев и паушал 100 круна, на оправљање прозора 5 круна, три ланца ораће земље, на коју општина порез и друге терете плаћа 200 круна, на отштету што нема потпуна три ланца 29 круна 20 пот.

Ова берива учитељ у месечним оброцима у напред из политичне благајне прима.

Могу и учитељице компетирати.

Рок св. Илија

Ко ово место жели добити — нека своје молбенице и што је потребно до горњег дана школском одбору пошљу.

Ада, 29 јуна 1902. године.

Ђ. Акшамовић, перовођа. 408 1 3 **Гавра Драгин Коларев,** председник.

На сваком листу водени знак.

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Прави египатски папирни омотци за цигаретле (Hülsen) јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве.

289 14-40

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Добија се у главним и споредним трафикама

Објашњења

о ИМАЊУ, ПОРОДИЦИ, или појединим личностима, ма где они били. савесно и поуздано даје

A. Wolffsky, Berlin

№ 37. извештавајући завод

основан 1884. године. 252 12 20

Мануфактурно-модна трговина

Димитрија В. Јовановића

у Белој Цркви (Fehértemplom)

потребује једног **млађег и једног старијег помоћника, који могу одма или за 14 дана у радњу ступити.** 405 3—3

Књиговођа и кореспондент

са добрим препорукама за српски и немачки (самостална снага) тражи се. Понуде на оба језика са условима ваља упутити

Борн и К°.
Београд.

390 3—3

Тражи се ортак

СА И БЕЗ КАПИТАЛА

за једну већу радњу у Србији. Првенствено право имају они, који нису старији од 25 година, а нису жењени, а при том да поред српског језика, потпуно говоре и кореспондирају немачки.

За ближа извешћа ваља се обратити администрацији овог листа. 401 3 3

МЕШОВИТА ТРГОВИНА

А. ЈОВАНОВИЋА

У СРЕМ. КАРЛОВЦИ

потребује једног шегрта из добре куће. Исти може одма ступити. 387 3—3

Млад помоћник

мануфактурне струке, који се сада ослободио, од ваљаних родитеља, Србин, говори мађарски и немачки и тражи место у бољој радњи, ма и уз мању плату. Ступити може одма. Понуде ваља шиљати администрацији овога листа. 402 2—3

EIN ÄLTERER COMMIS

DER

KURZWAAREN, GALANTERIE BRANCHE,

der deutschen, serbischen eventuell auch der ungarischen Sprache mächtig vird sofort bei D. W. Kraus, Semlin acceptirt. 407 2—2

ЗА ОНЕ, КОЈЕ БОЛУЈУ ОД СТОМАКА

ВРЛО ВАЖНО!!!

Припознате 671 11—12

БРАДИЈЕВЕ МАРИЈАЦЕЛСКЕ КАПЉИЦЕ

ЗА СТОМАК.

одстрањују одма

немање апетита, бол стомака, муку, главобољу, која долази од рђавог варења, слабост стомака, поквареност желудца и т. д.

Могу се добити у свима апотекама.

Много хиљада признања и захвалности.

Цена једној флашици са упутством 40 нов. дуплој флаши 70. новч.

Главно отправништво: C. Poradu, Apotheker zum „König von Ungarn“, Wien I. Од подражавања се треба чувати, јер праве Маријацелске капљице морају имати „заштитну марку“ и потпис.

Треба пазити, да припознате праве Брадијеве Маријацелске капљице коштају, флашица 40 нов. дупла флашица 70 нов. дочим лажне потворене и које мање вреде продају по јефтинијој цени, по 35 н.

СРПСКЕ МУЗИКАЛИЈЕ ЗА ГЛАСОВИР

Збирка 10 срп. потпорија	К 4·—
Збирка 6 турских потпорија	„ 2·50
Албум 100 срп. народ. игара	„ 5·—
Валцер и марш посвећено краљици Драги	„ 3.—
Ђидо за певање од Јенка	„ 3.—
Осусе небо звездама Мокрањ.	„ 2.—
Српски потпори од Затлокала	„ 2.—
Албум песама од Ж. Савића	„ 8.—
На те мислим од Ј. Свободе	„ 2.—
Без тебе драга од Пачуа	„ 2.
Бранково коло од Пачуа	„ 1·60
Весела је Србадија од Дубека	„ 1·80
Девојка на студенцу од Дуб.	„ 1.—
Краља Александра марш	„ 1.50
Ђурђев дан од Дубека	„ —.80
Завичај марш од Станковића	К 1.—
Збирка срп. народ. игара, удешена за гласовир по правим народ. мелодијама. Садржај: I. Радикалка, II. Зајечарка, III. Босанка, IV. Заплет, V. Краљев оро, VI. Ђурђевка, VII. Наталија коло, VIII. Устај дико зора је, IX. Сељанчица, X. Серма или неготинка	„ 1.—
Калимегданске руже	„ 1.50
Краљева гарда	„ 2.—
Коло велико народ. од Пачуа	„ 1.—
Мируј, мируј срце моје	„ 1.—
Новосадско коло од Остојића	„ 1.60
Пет кола од М. Брожа	„ 1.50
Праг је ово милог Српства	„ 1.60
Пркос (коло) са текстом	К 1.—
Радо иде Србин у војнике	„ 1.—
Руска химна	„ —.80
Онамо онамо за брда она	„ —.80
Руске разне песме од Славјанског	„ 2.—
Сватовац од Толингера	„ 2.
Свет ће читати моје песме	„ 1.60
Сремско коло од Корнелија Станковића	„ 1.60
Српска молитва од Пачуа	„ 1.60
Српски звуци од Остојића	„ 1.60
Сунце јарко и Што се боре мисли моје од Дубека	„ —.80
Чуј Душане од Пачуа	„ 2.—
Црногорском војнику од Пачуа	1.60
Черго моја чергице	„ 1.—
Српска дворска стража	„ 2.—

194 6—10 Ко од горе наведених музикалија купи — **добија у ПОЛА ЦЕНЕ.**

НОВИ САД, — СРПСКА КЊИЖАРА **БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.**

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.